

Aktuaalset mahepõllumajanduses. I osa

Mahepõllumajanduse nõuded jae- ja hulgimüüjatele

1. Sissejuhatus

Mahetoitu müüakse järjest rohkemates kauplustes, mis teeb mahetoidu tarbijatele kättesaadavamaks. Et tagada mahetoidu jälgitavus tootjalt tarbijani, kuulub ka mahetoidu hulgi- ja jaemüük järelevalve alla. Ainus erand on siin mahetoodete kinnispakendis (müügipakendis) jaemüük, mille puhul turustaja järelevalve all olema ei pea. Nõue, et jaekauplused, kus müüakse pakendamata mahetoitu (nt köögivilja), peavad olema tunnustatud mahepõllumajanduse seaduse alusel, rakendus I. septembril 2009.

Trükises selgitatakse näidete varal, millises valdkonnas mingi turustaja mahepõllumajanduse seaduse järgi tunnustamisele kuulub, milliseid dokumente tuleb esitada Veterinaar- ja Toidumetile (VTA) tunnustamise taotlemiseks, kuidas eristada mahe- ja tavatoodangut, kuidas pidada mahetoodangu üle arvestust jne.

Valdkonda reguleerivate õigusaktide nimekiri koos nende tekstis kasutatavate lühenditega on toodud trükise tagakaanel.

2. VTA järelevalve alla kuuluvad mahetoidu käitlejad

Üldjuhul kuuluvad toidu käitlejad **toiduseaduse alusel kas tunnustamisele või teavitamisele**. Isik, kes soovib tegeleda mahetoidu käitlemisega, peab **lisaks** olema **tunnustatud mahepõllumajanduse seaduse alusel**.

VTA teostab järelevalvet isiku üle, kes soovib tegeleda **mahepõllumajandusliku toidu**:

1. Ettevalmistamisega s.h töötlemise ja tootlustusettevõttes toidu valmistamisega (ettevalmistamise alla kuuluvad ka ladustamine, pakendamine ja märgistamine).

2. Turuleviimisega (turuleviimise alla kuuluvad hulgi- müük ja pakendamata mahetoidu müük lõpptarbijale).

3. Importimisega (mahetoidu Eestisse toomine kolmandatest riikidest (väljastpoolt Euroopa Liitu).

2.1 Mahetoidu jaemüük

- Ettevõtte, mis tegeleb üksnes müügipakendis¹ mahetoidu müügiga otse lõpptarbijale, ei kuulu mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele.

Näiteks *jaemüügiettevõtte*, kus müüakse ainult müügipakendis mahetoitu (nt makaronitooteid, kastmeid, maiustusi).

- Jaemüüja, kes tegeleb pakendamata mahetoidu turustamisega lõpptarbijale, kuulub mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele üksnes turuleviimise valdkonnas.

Näiteks *jaekauplus*, kus on müügil pakendamata mahepõllumajanduslikud puu- ja köögiviljad.

- Jaemüüja, kes võtab vastu pakendamata mahetoitu ja pakendab selle, kuulub tunnustamisele pakendamise valdkonnas.

Näiteks *talunik* toob kauplusesse 50 kg kotiga mahekartuleid. Jaemüüja pakendab mahekartulid 2 kg kaupakilekottidesse, märgistab pakendi ja seejärel müüb need kaupluses müügipakendis mahetoiduna.

- Jaemüüja, kes ladustab lisaks endale kuuluvas kaupluses müüdavale mahetoidule ka teisele käitlejale müüdavat mahetoitu, kuulub tunnustamisele **ladustamise valdkonnas** (vt punkti 2.2).

Näiteks *toob jaemüüja Eestisse müügipakendis mahemakaroni ja ladustab neid endale kuuluva kaupluse laoruumis. Ühe osa eelnimetatud mahemakaronidest turustab jaemüüja endale kuuluvas kaupluses, kuid teise osa turustab teisele käitlejale (nt endale mittekuuluvatele kauplustele).*

- Jaemüüja, kes toob maale või ostab Eestis teiselt käitlejalt (nt ladustajalt, mahetoidu töötlejalt) pakendatud

¹ Müügipakendis toit – koosneb toidust ning pakendist, millesse toit on pakitud enne müüki, olenemata sellest, kas pakend ümbritseb toitu täielikult või osaliselt, kuid igal juhul sellisel viisil, mis ei võimalda pakendit avamata või muutmata selle sisu muuta.

mahetoitu, mille ilma vahepealse ladustamiseta turustab otse teisele käitlejale, tegeleb sel juhul hulgimüügiga ja kuulub tunnustamisele **üksnes turuleviimise valdkonnas** (vt punkti 2.2).

Näiteks ostab jaemüüja erinevatelt käitlejatelt müügi-pakendis mahejahu, millest osa müüb endale kuuluvas kaupluses, kuid teise osa turustab ilma vahepealse ladustamiseta otse teisele käitlejale (näiteks endale mittekuuluvatele kauplustele).

- Kui jaemüüja turustab pakendamata mahetoitu otse lõpptarbijale, võtab vastu pakendamata mahetoitu ja pakendab selle ning ladustab endale kuuluvas kaupluses teistele käitlejatele müüdavat mahetoitu, siis kuulub ta tunnustamisele üksnes turuleviimise, pakendamise ja ladustamise valdkonnas.

2.2. Mahetoidu hulgimüük

Mahetoidu hulgimüüjate alla loetakse nii neid käitlejaid, kelle tegevusvaldkond on toidu ladustamine, kui ka käitlejaid, kelle tegevusvaldkond on üksnes toidu turustamine teisele käitlejale.

Hulgimüüjad kuuluvad mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele ladustamise ja/või üksnes turuleviimise valdkonnas.

Ladustamise valdkonnas kuulub käitleja tunnustamisele, kui ta ladustab töödeldud (nt müügi-pakendis kohv, tee, ketšup) või töötlemata mahetoitu (nt puu- ja köö-

giljad) ning turustab seda teisele käitlejale (nt kauplusele, teisele laole, turustajale). Käitleja, kes toob Eestisse mahetoitu, ladustab seda endale kuuluvas laos ja turustab teisele käitlejale, kuulub samuti tunnustamisele ladustamise valdkonnas.

Näiteks ettevõtte „Ladu X“ ostab Rootsist mahetoidu käitlejalt mahemustikamoosi, toob moosi Eestisse, ladustab endale kuuluvas laos ja seejärel turustab teisele käitlejale kuuluvale kauplusele.

Käitleja kuulub tunnustamisele **üksnes turuleviimise valdkonnas**, kui ta toob maale või ostab Eestis teiselt käitlejalt (nt ladustajalt, mahetoidu töötlejalt) pakendatud mahetoitu, mille turustab otse teisele käitlejale ilma vahepealse ladustamiseta.

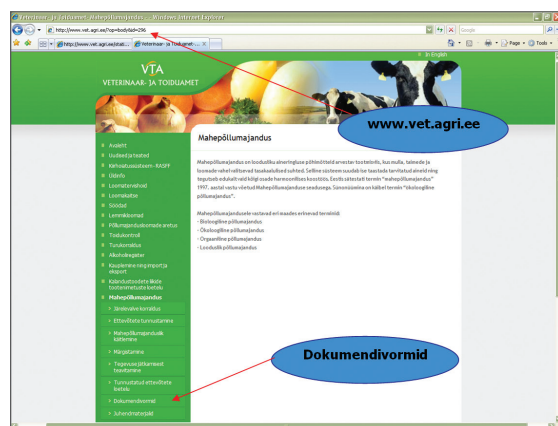
Näiteks ettevõtte „Turustaja Y“ ostab Eestis erinevatelt mahetoidu käitlejatelt müügi-pakendis mahekaerahelbeid, mille turustab ilma vahepealse ladustamiseta otse teisele käitlejale (näiteks endale mittekuuluvale kauplusele, laole).

3. Ettevõtte tunnustamine mahepõllumajanduse seaduse alusel

Tagamaks nõuetekohase mahepõllumajandusliku toidu jõudmise lõpptarbijani, peavad kõik mahetoidu ettevalmistamise (sealhulgas ladustamise) ja turustamise etapid olema järelevalve all (kontrollitavad). Eelnevast tulenevalt kuuluvad mahetoidu ladustajad, turustajad ja pakendamata mahetoidu jaemüüjad **mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele**.

Selleks, et VTA saaks ettevõtet mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustada, peab ettevõtte olema eelnevast teavitatud või tunnustatud toiduseaduse alusel. Ka toiduseaduse alusel tunnustab VTA.

Mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamiseks tuleb ettevõtte asukohajärgsele VTA kohalikule asutusele esitada vormikohane taotlus, mis on leitav VTA veebilehelt **www.vet.agri.ee** (joonis 1). Lisaks taotlusele tuleb esitada vajalikud andmed ja dokumendid ning tasuda riigilõiv (2010. a 500 krooni) rahandusministeeriumile. Riigilõivu tuleb maksta ka igal tunnustuse

Joonis 1: VTA veebilehe näidis

saamisele järgneval aastal järelevalvetoimingute eest.

Tunnustamise taotlusele lisatavad vajalikud andmed ja dokumendid²:

- 1) andmed turuleviidavate ja/või ladustatavate toodete kohta;
- 2) nende meetmete kirjeldus, millega tagatakse mahepõllumajandusliku toote nõuetekohane ladustamine ja/või turuleviimine;
- 3) märgistuse näidis;
- 4) muud vajalikud andmed³.

Punkti 1) andmed sisalduvad ettevõtte enesekontrolliplaanis, mis tuleb igal käitlejal koostada juba toiduseaduse alusel teavitamiseks või tunnustamiseks. Seetõttu on mõistlik antud punktis nõutava info kajastamist arvesse võtta juba enesekontrolliplaani koostamisel. Oluline on, et turuleviidavate ja/või ladustatavate mahetoodete kohta tuleks välja nende tootja, valmistaja, turustaja või ladustaja koos infoga selle kohta, et tegemist on mahetoote (järelevalveasutuse kood või nimi – vt punkti 4.4.1). Juhul, kui ei ole veel täpselt teada, kelle mahetooteid soovitakse turustada või ladustada, siis piisab ka infost, et soovitakse turustada või ladustada mahetooteid (võimalusel tootegruppide kaupa).

Näiteks kui soovitakse turustada ja/või ladustada pakendamata mahekurki ja -tomatit, siis kirjutatakse: pakendamata mahekurk ja -tomat – tootja OÜ Maheköögivilj, järelevalveasutuse kood EE-ÖKO-01.

Samas, kui on näiteks teada, et soovitakse ladustada mahepõllumajanduslikke aedvilju, kuid ei ole täpselt teada, kellelt need võivad pärineda, siis tunnustamises dokumentatsioonis piisab ka infost, et ladustatakse mahetootjatelt pärinevat toodangut.

Punkti 2) meetmete puhul, millega tagatakse mahepõllumajanduse nõuete kohane ladustamine ja/või turuleviimine, kirjeldatakse erinevatel etappidel teostatavaid toiminguid nõuete täitmiseks (kauba vastuvõtmine, ladustamine, puhastusplaan, transport jne). Samuti kirjeldatakse, kuidas personal omandab mahepõllumajandusealased teadmised (nt spetsiaalne koolitus või tööjuhend). Kui ettevõttes tegeletakse nii mahe- kui ka tavatoodete ladustamise ja/või turuleviimisega, peab kindlasti kirjeldama, kuidas tagatakse mahe- ja tavatoodete segunemise ja mahetoodete saastumise vältimine vastuvõtmisel, ladustamisel, märgistamisel ja veol. Kui

näiteks pakendamata mahe- ja tavatoodete ladustamine ja/või turustamine ja/või transport ei toimu ruumiliselt eraldatuna (nt eri ruumides või eri sisseseades), vaid samas kohas eri ajal, siis kirjeldatakse ruumide ja sisseseade puhastamist enne mahetoodete ladustamist, turustamist (nt kaupluses) ja transportimist.

Punkti 3) teave märgistuse kohta sisaldab märgistuse kirjeldust ning sellel esitatavat teavet (etiketi kavand). Märgistusel peavad olema täidetud nii üldised toidu märgistamisele esitatavad nõuded⁴ kui ka mahepõllumajanduslikult toodetud toidu märgistusele kehtestatud nõuded. Juhul, kui käitleja ainult tõlgib etiketil oleva info, siis tuleb eestikeelse märgistuse lisamisel jätta nähtavaks või lisada ka originaalkeelne märgistus, kus on olemas kohustuslikud märgistuse elemendid (s.h järelevalveasutuse kood või nimi ning ELi mahetoote logo – vt punkte 4.4.1 ja 4.4.2).

Jaemüüjad, kes müüvad pakendamata mahetooteid, võivad esitada hinnasildil või infolehel esitatava info näidise.

Näiteks Eestis toodetud kurgi puhul – Mahekurk EE-ÖKO-01.

Punkt 4) all on näiteks info kolmandate isikutega sõlmitud lepinguga (vt punkti 4.3) hõlmitava mahepõllumajandusliku tootmisega seotud toimingute kohta. Nende puhul peavad lepingud olema enne esmast kontrolli sõlmitud ja ettevõttes kontrollimise ajal kättesaadavad. Lepingus peab olema allhankija kirjalik nõusolek selle kohta, et tema ettevõtte suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 834/2007 V jaotises kehtestatud kontrollsüsteemi jne⁵. Lisaks esitatakse allhankijate nimekirja koos nende tegevuse kirjeldusega ning nende üle järelevalvet teostatava järelevalveasutusega.

Iga punkti all nõutavad andmed on detailselt lahti kirjutatud VTA kodulehel olevas juhendis⁶ mahepõllumajandusliku toote ladustamise ning turuleviimise, sealhulgas importimise ja pakendamata toote lõpptarbijale turustamise valdkonnas tunnustamise taotlusele lisatavate andmete ja dokumentide koostamiseks.

Tunnustamise käigus hindab VTA ettevõtte vastavust mahepõllumajanduse nõuetele. Kontrolli-

² PM määrus nr 26 § 8 ja § 11.

³ VTA kodulehel olev „Maheettevõtte tunnustamise dokumentatsiooni koostamise juhend“

⁴ Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2003. a määrus nr 324 „Toidu märgistusele esitatavad nõuded ja märgistamise ning muul viisil teabe edastamise kord“

⁵ Komisjoni määruse (EÜ) nr 853/2008 artiklis 86 loetletud andmed

⁶ www.vet.agri.ee > Mahepõllumajandus > Juhendmaterjalid

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

TÕENDAV DOKUMENT nr 444/2010

Isiku nimi ja aadress: OÜ MAHE Vee, 42345 Pärnu, Pärnumaa Isiku- või äriregistrikood: 12345678 Ettevõtte tunnustamise nr: 2000	Kontrolliasutus: Veterinaar- ja Toiduamet Väike- Paala 3, 11415 Tallinn Harjumaa Kood: EE-ÖKO-02
Käitlemisvaldkonnad ning käideldavad toidugrupid ja tegevusalad: <u>Mahepõllumajanduslike toodete ladustamine:</u> Kuivained, pastatooted, valikpagaritooted, puu- ja köögiviljad, maitsetaimed, kuivatatud puuviljad, seemned, konservid, mesi, tee, mittealkohoolised joogid <u>Mahepõllumajanduslike toodete üksnes turuleviimine:</u> Puu- ja köögiviljad	Toodang on määratletud kui: Mahe Mahe
Tõendava dokumendi kehtivusaeg: Kinnispakendis tooted alates 24.05.2010 kuni 31.12.2013 Pakendamata puu- ja köögiviljad alates 24.05.2010 kuni 31.12.2011	Kontrollimise kuupäev: 19.03.2010. a kontrollakt nr 19.03.2010. a kontrollakt nr
Käesolev dokument on antud välja kooskõlas määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 29 lõikega 1 ja määrusega (EÜ) nr 889/2008 ning mahepõllumajanduse seaduse paragrahvi 17 lõike 2 punkti 1 ja 2 alusel. Nimetatud isiku tegevust on kontrollitud ja tema tegevus vastab kõnealustes määrustes sätestatud nõuetele. Aeg, koht: 24.05.2010 TALLINN Olev Kalda Peadirektori asetäitja 	

Mahepõllumajanduse register: <http://www.pma.agri.ee/index.php?id=104&sub=128&sub2=319>Väike- Paala 3
11415 Tallinn
HarjumaaTelefon 605 1710
Faks 621 1441E-post: vet@vet.agri.ee
<http://www.vet.agri.ee/>

10-00726

Joonis 2: Tõendava dokumendi näidis

takse nii ettevõtte poolt esitatud dokumente kui ka ettevõtte tegevust kohapeal. Juhul kui tegevus vastab nõuetele, siis ettevõtte tunnustatakse. Tunnustatud ettevõtte kantakse **mahepõllumajanduse registrisse**⁷. Tunnustatud ettevõttele väljastatakse tunnustamise otsus ja alates aprillist 2010 lisaks ka tõendav dokument, millel kajastuvad nii käitlemisvaldkonnad kui ka käideldavad toidugrupid (vt näidist joonis 2).

Juba tunnustatud ettevõtet kontrollivad VTA selle maa-
konna veterinaarkeskuse järelevalveametnikud, kus ettevõtte tegutseb või on registreeritud (edaspidi VTA kohalik asutus) asutuse järelevalveametnikud kohapeal vastavalt tegevusalale üldjuhul minimaalselt üks kord aastas.

Isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku toote **etteval-**

⁷ www.pma.agri.ee > Mahepõllumajanduse osakond > Mahepõllumajanduse register

mistamisega (kaasa arvatud ladustamisega, pakendamisega) tegelemist, peab esitama VTA kohalikule asutusele tegevuse jätkamise aasta **1. veebruariks** vabas vormis kirjaliku kinnituse tegevuse jätkamise kohta ning andmed ettevõttes eelmisel aastal ettevalmistatud mahepõllumajanduslike tootegruppide ja toodangu mahu kohta.

Näiteks pakendatud puu- ja köögiviljad 2200 kg, pakendatud kondiitritooted (nt kompekid, šokolaad) 120 kg.

Isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku toote **üksnes turuleviimise** (jaemüüjad, kes tegelevad pakendamata mahetoidu turustamisega lõpptarbijale ning hulgimüüjad, kes ei ladusta) või **importimisega** (mahetoidu toomine Eestisse kolmandatest riikidest) tegelemist, on kohustatud esitama VTA-le tegevuse jätkamise aasta **1. veebruariks** andmed ettevõttes eelmisel aastal turule viidud või imporditud tootegruppide kohta⁸.

Näiteks mittealkohoolsed joogid (nt mahlad, nektarid) 1500 l, puu- ja köögivili 1000 kg.

4. Nõuded mahepõllumajandusliku toote jae- ja hulgimüügile

Ühes ettevõttes on võimalik käidelda nii mahe- kui ka tavatoodangut. Näiteks võib mittemahepõllumajanduslikku toitu (tavatoitu) ladustav ettevõtte ladustada ka mahetoitu.

4.1 Jälgitavus. Arvestuse pidamine

Toit peab olema alates põllumajandusettevõttest kuni lõpptarbijani jõudmiseni jälgitav. Tulenevalt sellest, et mahetoidu puhul on tegemist toiduga, millele lisaks tavatoidule esitatavatele nõuetele on esitatud eraldi mahenõuded, siis peab mahetoitu olema jälgitav igal tootmise-, valmistamise-, ladustamise-, turustamise etapil. Mahetoidu üle tuleb pidada arvestust ning ettevõttes peavad olema dokumendid mahetoote päritolu kohta.

Jälgitavuse tagamiseks:

- peab toote märgistusel olema jälgitavuse seisukohalt

vajalik informatsioon (joonis 3)

- peab saatedokumentidel olema vajalik informatsioon (joonis 4)
- peavad tooted olema saatelehtedega kergesti kokkuviidavad.

Mahetoote ladustamisel ja transportimisel peab märgistus vastama lisaks tavatoidu märgitusele esitatavatele nõuetele mahepõllumajanduse⁹ nõuetele ja sellele lisaks peab toode olema varustatud nõuetekohase etiketiga, millele on märgitud (joonis 3):

- tootja või valmistaja nimi ja aadress ning toote omniku või müüja nimi ja aadress (kui erineb valmistaja omast),
- toote nimetus ja viide mahepõllumajanduslikule tootmisviisile,
- järelevalvet teostava järelevalveasutuse kood,
- partii tunnus/number.

Vastavalt määruse nr 889/2008 artiklile 31 võivad eelnimetatud andmed olla esitatud ka saatedokumendil, tingimusel, et saatedokument on tootega probleemideta seostatav. Toodete vastuvõtja peab saatedokumente säilitama ning esitama need vajadusel järelevalvet teostavale ametnikule. Vastuvõtmisel teostatud kontrollimised peavad olema dokumenteeritud.

Näiteks on eraldi tabel, kuhu on märgitud mis toodet, millal, kellelt, kui palju vastu võeti.

Saatelehel peab olema selge viide, millised tooted on mahepõllumajanduslikult toodetud või valmistatud.

Näiteks: mahekurk, ökojogurt (joonis 4).

Arvestuse pidamise eesmärk on kindlustada mahetoodete jälgitavus ning võimaldada hinnata ettevõttesse vastuvõetavate, seal ettevalmistatavate (ladustatavate, pakendatavate) ja väljastatavate mahetoodete koguste vastavust. Jälgitavuse tagamise ja järelevalve teostamise võimaldamiseks peavad mahetooted käsitlevad dokumendid ja arvestuse pidamine olema kergelt muude (mittemahetooted puudutavate) raamatupidamisdokumentide hulgast leitavad ja eristatavad. Lao- ja finantsarvestuse pidamise dokumendid peavad asuma ettevõttes kohapeal (nt olema ladustamise kohas kas paber kandjal või elektroonselt kättesaadavad).

⁸ PM määrus nr 25

⁹ Määrused 834/2007 ja 889/2008

Mahe pirimahl
I L

Koostis: pastöriseeritud pirnimahl

Tootja: Fie Pirnipuu
Mõisa tee 7, Tallinn, Harjumaa

EE-ÖKO-02
Eesti põllumajandus

Parim enne: 01.01.2011
Partiinumber: 22555

Joonis 3: Näide märgistusel kajastatavatest andmetest

SAATELEHT nr I

Kuupäev: 17.08.2010

Maksja: AS POOD
Luu 2, Pärnu, Pärnumaa

Väljastanud: AS Bio
Tali 3, Mõisaküla, Pärnumaa
EE-ÖKO-02

Nimetus	Kogus	Ühik	Partii nr.	Hind	Summa
Mahejogurt	5	pk	12345		
Hapukurk öko	6	kg	11111		
Ökoloogiline kurk	6	kg	22222		
Mahe pirimahl	10	pk	22555		

Joonis 4: Näide saatedokumendil kajastatavatest andmetest

Kui ettevõttes tegeldakse nii mahe kui tavatoodete ettevalmistamisega, tuleb eraldi pidada arvestust mahe- ja mittemahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise kohta ning koguda vähemalt järgmised andmed:

Kauba vastuvõtmisel dokumenteeritakse:

- mahepõllumajanduslike toodete
 - nimetus või liik,
 - kogus,
 - tootja, turustaja, vedaja;

- tõendusmaterjal (vastavalt vajadusele), et tegemist on mahepõllumajandusliku tootega (nt uue käitleja puhul käitlejale väljastatud tõendav dokument vm). Vajadusel (nt kahtluse korral) tuleb kauba tarnijalt nõuda müüja kinnitust, et tooteid ei ole toodetud GMOdest ega GMOde abil või ei ole töödeldud ioniseeriva kiirgusega.

Toodete vastuvõtmisel kolmandatest riikidest (impordi

puhul) tuleb täita määruse 889/2008 artikli 34 nõudeid. **Ettevalmistamisel** (nt pakendamisel) dokumenteeritakse:

- ettevalmistatud toote nimetus,
- kogus,
- ettevalmistamise aeg.

Turustamisel (s.h ladustamisel) dokumenteeritakse:

- toote nimetus või liik,
- kogus,
- vajadusel partiinumber,
- saaja (hulgimüügi puhul saaja nimi, jaemüügi puhul saajat välja tuua ei ole vaja, märgitakse lihtsalt jaemüük),
- turustamise päev.

Arvestuse pidamisest peab olema võimalik tuvastada:

- mahetoodete tarnijat, müüjat või eksportijat;
- ettevõttesse tarnitavate mahepõllumajandustoodete nimetusi ja nende koguseid;
- ladustatud mahetooted ja nende koguseid;
- tooteid ja nende koguseid, mis on ettevõttest välja saadetud.

Järelevalve alla kuuluv isik peab jälgitavuse tagamiseks pidama arvestust nii, et oleks võimalik kokku viia ettevõttesse saabunud toodete ja ettevõttest väljastatud toodete kogused. Arvestuste pidamiseks võib kasutada olemasolevat müügi- ja laoarvestuse süsteemi, oluline on, et seal vajalikud andmed kajastuksid ja need oleks võimalik vajadusel välja võtta.

Näiteks on arvestuse dokumentide järgi ladustamiseks või turustamiseks vastu võetud 100 kg mahekartuleid, kontrollides arvete alusel turustatud mahekartulite kogust, ei saa see kogus olla suurem kui 100 kg. Kui turustatud mahetoodete kogus ületab vastu võetud mahetoodete koguse, siis tuleb uurida, mis selle tingis – kas on arvestuse pidamisel eksitud või on toimunud tava- ja mahetoodete segunemine. Tava- ja mahetoodete segunemise vältimiseks tuleb hoolikalt kinni pidada enesekontrolliplaanis kirjeldatud ennetavatest tegevustest.

4.2 Segunemise ja saastumise vältimine

Peatükis 3 nimetatud taotlusele lisatavate andmete esitamisel (turustatavate mahetoodete loetelu; märgistuse näidis; meetmete kirjeldus, millega tagatakse nõute-

kohane mahetooted ladustamine ja turuleviimine) on üheks olulisemaks etapiks kirjeldada, kuidas on tagatud mahe- ja tavatoodete eraldatus. Mahe- ja tavatoodete eraldatuse tagamine algab juba toodete vastuvõetuga. Käitleja peab kauba vastuvõtul kindlaks tegema, et ostetava toote puhul on tegemist mahetootega.

Näiteks isikult, kellelt ostetakse mahetooted, küsitakse tõendavat dokumenti (vt näidet joonis 2), kontrollitakse ettevõtja andmeid mahepõllumajanduse registrist, mis asub PMA veebilehel www.pma.agri.ee.

Enne tunnustamise saamist esitatavate dokumentide seas olevas enesekontrolliplaanis peavad olema kajastatud meetmed, kuidas mahe- ja tavapäraselt toodetud/töödeldud tooteid hoitakse eraldi nii transpordil, ladustamisel kui ka turustamisel, nii et nende segunemine oleks välistatud. Mahe- ja mittemahepõllumajanduslikud tooted peavad olema ajas või ruumis eraldatud.

Näiteks pakendamata mahekurgid on laos eraldi kohas ja eraldi kastides; müügis saalis asuvad mahekurgid ja tava-kurgid eraldi ruumiosades või sel ajal, kui poes müüakse mahekurke, tavakurke ei müüda.

Enesekontrolliplaanis kajastatavad andmed:

Kogumine. Mahe- ja mittemahepõllumajanduslike toodete samaaegsel kogumisel tuleb võtta kasutusele asjakohased meetmed, et ära hoida nende segi- või vahetussemine mittemahepõllumajanduslike toodetega ja tagada mahepõllumajanduslike toodete identifitseerimine. Käitleja peab hoidma toodete kogumispäevade, -tundide, -ahela ning vastuvõtukuupäevade ja -aegadega seotud teabe kontrolliasutusele kättesaadavana. Näiteks on need andmed eraldi tabelis või hõlpsasti väljavõetavad.

Ladustamisel peab olema tagatud partiide identifitseerimine ning tuleb ära hoida toodete segimine või saastumine toodete ja/või ainetega, mis ei vasta mahepõllumajandusliku tootmise eeskirjadele. Mahetooted peavad olema igal ajal selgelt identifitseeritavad.

Näiteks on pakendamata mahetoodete jaoks eraldi laoruumid või selgesti märgistatud osad laoruumis või eraldatakse mahetoodete ja tavatoodete ladustamine ajaliselt. Kasutusele tuleb võtta kõik vajalikud meetmed, et identifitseerida partiisid ning vältida nende segi- või vahetussemine mittemahepõllumajanduslike toodetega.

Vajadusel kasutatakse enne mahepõllumajandustoodete ladustamist tõhusaid puhastusmeetmeid (need tuleb kirjalikult fikseerida).

Toodete transpordil peavad tooted olema asjakohastes pakendites, konteinerites või sõidukites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda märgistust muutmata või rikkumata asendada sisu teise tootega, ning on varustatud nõuetekohase etiketiga. Transpordi ajal peab olema välistatud mahepõllumajanduslike- ja tavatoodete omavahel segunemine. Toodete kogumisel ja vastuvõtmisel teistest üksustest või ettevõtetest kontrollitakse pakendite ja konteinerite suletust.

Pakendid, konteinerid ja sõidukid ei pea olema suletud, kui vedu toimub vahetult kahe mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud ettevõtte vahel (nt kartulikasvataja ja ladustaja või jaemüüja vahel kartuli vedamine lahtiselt veoautos) ja kui samal ajal sama transpordivahendiga ei toimu mitterahepõllumajanduslike toodete vedu ning:

1. tootega on kaasas saatedokumendid, kus on kirjas:
 - tootja või valmistaja nimi ja aadress ning toote omavahelise või müüja nimi ja aadress (kui erineb valmistaja omast),
 - toote nimetus ja viide mahepõllumajanduslikule tootmisviisile,
 - järelevalvet teostava järelevalveasutuse (PMA¹⁰ või VTA) kood,
 - vajaduse korral partii tunnus/number,
2. nii lähetatav kui ka vastuvõttev ettevõtja hoiavad selliseid transporditoiminguid käsitlevaid dokumente antud transporditoimingute üle järelevalvet teostavate järelevalveasutuste (PMA või VTA) jaoks kättesaadavana.

Enesekontrolliplaanis kirjeldatud meetmed mahetoote nõuetekohaseks ladustamiseks, turustamiseks ja muud andmed peavad olema ajakohased. Eelnevalt tulenevalt tuleb kõiki ettevõttes toimunud muudatusi kajastada ka enesekontrolliplaanis.

Näiteks kui muutuvad pakendamata mahetoodete ladustamisvõimalused või müügisadais kauba väljapanekukohad, lisanduvad uued tootegrupid vms, siis tuleb teha muudatused ka enesekontrolliplaanis. Kui samasse tootegruppi lisandub uus toode, siis muudatusi teha pole vaja (nt mahlade nimistusse lisandub uus mahl).

4.3 Kolmandate isikutega sõlmitud lepingud

Mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud isik võib osta sisse allhanketeenust käitlejalt, kes ei ole mahetunnustatud. Näiteks hulgimüüja, kellel puudub ladu toob Eestisse mahepõllumajanduslikke tooteid. Sellisel juhul saab hulgimüüja sõlmida mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamata ladustajaga allhankelepingu ja kasutada ladustamise teenust.

Mahetunnustatud käitlejatel, kes kasutavad allhanketeenuseid, peavad olema tunnustamiseelse kontrolli ajaks kohapeal:

1. Andmed kolmanda isikuga sõlmitud lepinguga hõlmava mahepõllumajandusliku tootmisega seotud toimingute kohta. Mahepõllumajanduslike toodete ettevalmistamisega tegeleda kavatseva isiku ja allhankijate vahel sõlmitakse **kirjalik leping**, mille kohaselt viimane pool annab kinnituse oma nõusoleku kohta, et nende ettevõtte üle teostatakse riiklikku järelevalvet.

2. Sõlmitud lepingule lisaks, esitatakse allhankijate nimekirja koos nende tegevuse kirjeldusega ning nende üle järele valvet teostatava järelevalveasutusega (nt enesekontrolli plaanis).

Näiteks: OÜ Ladu – ladustamisteenus – Veterinaar- ja Toiduamet.

4.4 Märgistus

Märgistus – kõik toodetega seotud ja neile viitavad mõisted, sõnad, andmed, kaubamärgid, margitoodete nimed, kujunduselemendid või sümbolid mis tahes pakenditel, dokumentidel, sedelitel, etikettidel, siltidel või kaelaetikettidel.

Lisaks üldisele märgistusele esitatavatele nõuetele peavad mahetoodetel olema täidetud ka mahepõllumajandusliku toidu märgistamisele esitatavad nõuded. Isikul, kelle tegevus on mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud ning vastab kehtivatele nõuetele, on õigus põllumajandussaadust ja -toodet mahepõllumajandusele viitavalt märgistada. **Tunnustatud ettevõtjad** on kantud mahepõllumajanduse registrisse, mis on leitav PMA koduleheküljelt¹¹.

Eestis kasutatakse mahepõllumajandusele viitamiseks „mahe” ja „öko” kas eraldiseisvate sõnadena (nt mahepõllumajanduslik, ökoloogiline) või sõnaosadena.

¹⁰ Põllumajandusamet, teeb mahepõllumajandusliku tootmise järelevalvet

Tavatoidu puhul ei tohi kasutada viidet mahepõllumajanduslikule tootmisviisile (sh mahe, öko, bio vm). Kui toode ei ole mahepõllumajanduslik, ei tohi märgistusel olla näiteks tekst „mahe ketšup“ või „mahe kohv“.

Määruses (EÜ) nr 889/2008 on toodud töödeldud mahepõllumajandusliku toidu ettevalmistamisel kasutada lubatud teatud toodete ja ainete nimekiri. Mahe-töötlemisel **ei tohi kasutada** geneetiliselt muundatud organisme (GMO) ega neist koosnevaid ega neid sisaldavaid tooteid, samuti ei tohi kasutada ioniseerivat kiirgust. Töödeldud mahetoidu märgistamisel sõltub mahetooraine osakaalust tootes, kuidas võib pakendile märkida viidet mahepõllumajandusele¹²:

- Müüginimetuses – vastab mahetoidu tootmise nõuetele ja sisaldab minimaalselt 95 % mahepõllumajanduslike koostisosi kõigist põllumajanduslikest koostis- osadest (näiteks mahejogurt).
- Koostisosade loetelus – vastab mahetoidu tootmise nõuetele, kuid mahepõllumajanduslike koostisosade osakaal on alla 95% (näiteks müsli, koostis: mahekaerahelbed (60%), maasikad (40%)).

Mahepõllumajanduslikult toodetud koostisosade kogust arvutatakse suhtes põllumajanduslikult toodetud koostis- osadega.

Tekstiga „mahepõllumajandusele ülemineku järgus olev toode“ märgistatakse juhul, kui tegu on mahepõlluma- jandusele ülemineku järgus oleva taimse tootega, mis sisaldab vaid ühte põllumajandusest pärinevat taimsest koostisosa ja enne saagikoristust on üleminekuaeg kest- nud vähemalt 12 kuud.

Täpsem info mahepõllumajandusliku toidu töötlemise (ettevalmistamise) kohta on leitav VTA koduleheküljelt: **www.vet.agri.ee** > Mahepõllumajandus > Juhend- materjalid.

4.4.1 Järelevalveasutuse kood

Kõigil toodetel, mille puhul viidatakse mahepõllu- majandusele, peab olema järelevalveasutuse kood. Eestis toodetud, valmistatud või märgistatud toodete pakendite märgistusel peab olema kas PMA või VTA

kood. Kood valitakse selle järgi, milline kontrollasutus on teostanud järelevalvet viimases mahetootmise või ettevalmistamise etapis. VTA kood on **EE-ÖKO-02** ja PMA kood **EE-ÖKO-01**. Kood esitatakse märgistusel töötleja/tootja nime ja kontaktandmete juures või ELi mahelogo kasutamise korral logoga samal vaateväljal (vt punkti 4.4.2).

Enne 01.01.2010. a märgistatud mahetoodetel on kasutusel selle ajani kehtinud koodid EE-VTA (VTA kood) ja EE-TTI (PMA kood).

Enne 1. jaanuari 2010 kehtinud nõuete kohaselt võib mahepõllumajanduslikule tootmisele viitavalt märgista- tud tooteid turustada kuni 1. juulini 2012 (ülemineku- aeg)¹³.

Euroopa Liitu kuuluvatest riikidest toodavatel mahetoo- detel võib seni märgistusel olla:

- a) järelevalveasutuse kood,
- b) järelevalveasutuse või kontrollorganisatsiooni nimi,
- c) järelevalveasutuse kood ja nimi korraga.

Alates 01.01.2010 on nii Eestis kui ka teistes ELi riikides kasutusel uus kood, mille põhimõte on: riigi tunnus- kood-viide mahedale-kuni kolmekohaline viitenumber. *Näiteks Itaalia kontrollasutuse kood: IT-BIO-002*

4.4.1.1 Jaemüügil järelevalveasutuse koodide kasutamine

Käitlejal on õigus mahetoodete puhul viidata mahedale ka hinnasildil, näiteks „Maheõun“, „Mahepõllumaja- nuslikult toodetud kartul“. Kui hinnasildil või toote juu- res oleval infolehel viidatakse pakendamata mahetoote puhul mahedale, siis peab seal kajastuma ka järeleval- veasutuse kood. Tootmise viimase etapi üle teostab kontrolli PMA ning jaekaupluses peab lahtise mahe- toote märgistusel (nt hinnasildil, kus on viide mahe- põllumajandusele) kajastuma kontrollasutuse kood (nt maheõuna puhul kood EE-ÖKO-01). Kui tegu on teistest riikidest toodud kaubaga, siis kajastatakse hinna- sildil jaemüüja järelevalveasutuse, VTA kood (nt mahe- apelsinide puhul EE-ÖKO-02)

¹¹ www.pma.agri.ee > Mahepõllumajanduse osakond > Mahepõllumajanduse register

¹² Määrus nr 834/2007

¹³ Põllumajandusministri määrus nr 25

4.4.1.2 Hulgimüügil järelevalveasutuse koodide kasutamine

Pakendatud mahetoodete turuleviimine (kui ei ole tegemist jaekauplusega, kes viib turule pakendatud mahetoitu, mille ta müüb enda poes otse lõpptarbijale) kuulub mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele. Siin aga ei ole tegemist ettevalmistamise viimase etapiga ning Eestis turulevija üle kontrolli teostanud kontrollasutuse (VTA) koodi märgistusel ei kajastata. Erinevate variantide näited:

a) Turustaja toob Hollandist pakendatud mahetoote Eestisse ja turustab teistele käitlejatele kuuluvatele jaekauplustele. Turustaja kuulub VTA poolt mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele. Kui ta ei tee muud, kui tõlgib toote märgistuse eestikeelseks ja originaaltekst koos Hollandi kontrollasutuse koodiga jääb alles, siis VTA koodi tootele ei märgita (vt foto 1).

b) Turustaja toob Hollandist pakendatud mahetoote Eestisse ja turustab teistele käitlejatele kuuluvatesse jaekauplustesse. Turustaja kuulub VTA poolt mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele. Kui ta mitte ainult ei tõlgi märgistust eestikeelseks, vaid muudab ka märgistust (näiteks lisab Eesti siseriikliku ökomärgi, asendab Hollandi märgistuse Eesti omaga, katab Hollandi kontrollasutuse koodi eestikeelse märgistusega kinni vm), siis peab toote märgistusel kajastuma Eesti kontrollasutuse kood (EE-ÖKO-02). Märgistuse muutmine on ettevalmistamise viimane etapp, mille üle teostab kontrolli VTA.

c) Turustaja toob Hollandist pakendatud mahetoote Eestisse ja jaotab selle ilma vahepeal ladustamata endale kuuluvatesse jaekauplustesse laiali. Turustaja ei kuulu VTA poolt mahetunnustamisele (kinnispakendis mahetoote otse üleandmine lõpptarbijale). Eestikeelse märgistuse lisamisel peab jälgima, et originaaltekst koos Hollandi koodiga peab jääma näha ja märgistust ei tohi muuta (näiteks lisada Eesti siseriikliku ökomärgi, asendada Hollandi märgistust Eesti omaga, katta Hollandi kontrollasutuse koodi eestikeelse märgistusega kinni vm).

Ladustamine kuulub mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustamisele ning välja arvatud alljärgnevate erandite puhul, tuleb märgistusel kajastada ka Eesti kontrollasutuse kood (ladustamine on ettevalmistamise viimane etapp).

Näited Eesti kontrollasutuse koodi (VTA koodi) märkimise kohta ladustamisel:

1. Käitleja toob Eestisse näiteks Soomes valmistatud ja pakendatud mahetoote, millel on peal soomekeelne märgistus (kaasa arvatud Soome kontrollasutuse kood), kuid eestikeelset märgistust ei ole. **Turustaja-ladustaja**, kes toob antud mahetoote Eestisse ladustab seda toodet ja **teeb sellele eestikeelse märgistuse**:

a) kui ta ainult tõlgib selle ära (ei lisa Eesti siseriikliku ökomärgi ega muud informatsiooni) ja originaaltekst koos Soome koodiga jääb näha, siis ta **ei lisa** eestikeelsele märgistusele **Eesti kontrollasutuse koodi**.

b) kui ta tõlgib märgistuse eesti keelde ning lisaks muudab märgistust – näiteks lisab juurde Eesti siseriikliku ökomärgi, asendab Soome märgistuse Eesti omaga, katab Soome kontrollasutuse koodi eestikeelse märgistusega kinni vm, siis sellisel juhul **peab ta lisama eestikeelsele märgistusele ka Eesti kontrollasutuse kood** (VTA koodi).

2. Käitleja toob Eestisse ja ladustab näiteks Soomes valmistatud ja pakendatud mahetoote, millel on juba peal soomekeelne märgistus ja ka eestikeelne märgistus. Sellisel juhul **Eesti kontrollasutuse koodi märgistusele ei lisata**.

3. Käitleja toob Eestisse tema enda tellimusel Soomes valmistatud mahetoote, teeb sellele eestikeelse märgistuse ning kleebib müügipakendile eestikeelse märgistuse peale Eestis. Märgistusel peab olema **Eesti kontrollasutuse kood**, sest kui Eestisse tuleb märgistusest (Soomes kontrollasutuse koodi ei ole) müügipakendis

Foto 1: Hollandis toodetud riisisiirupi originaalpakendilt on näha kontrollasutuse kood, päritolutähis ja ELi logo

mahe-toode, siis peab Eesti kontrollasutus (VTA) veenduma, et tegemist on mahe-tootega.

4.4.2 ELi mahe-toote logo

Alates 1.07.2010 on müügi-pakendis mahe-toidu puhul kohustuslik kasutada **ELi mahe-toote logo** (joonis 5.2), millele lisatakse alati järelevalveasutuse kood (viimast tootmis- või ettevalmistusetappi kontrolliva järelevalveasutuse) ja tähistus toote põllumajanduslike koostisosade tootmiskoha kohta. Enne 1. juulit 2010 kehtinud nõuete kohaselt mahepõllumajanduslikule tootmisele viitavalt märgistatud tooteid võib turustada kuni **1. juulini 2012** (joonis 5.3, kus on toodud kuni 1. juulini 2012 pakendil kasutada lubatud vana logo).

ELi mahe-toote logo kasutamisel peab **järelevalveasutuse kood** asuma logoga samal vaateväljal (pakendi ühel küljel korraga nähtavad) ja logoga samal vaateväljal vahetult koodi all peab asuma **tähistus põllumajanduslike koostisosade tootmiskoha kohta**.

Tooraine tootmiskoha viitena on lubatud kasutada järgnevaid variante:

- „ELi põllumajandus“, kui toote põllumajanduslik tooraine on toodetud ELis. Näiteks ploomimoot, milles on Eestis kasvatatud ploomid ja Saksamaa peedisuhkur;
- „ELi-väline põllumajandus“, kui toote põllumajanduslik tooraine on toodetud kolmandates riikides (mitte ELi riikides). Näiteks riisihelbed, mis on valmistatud Hiinas kasvatatud riisist;
- „ELi-sisene/-väline põllumajandus“, kui osa põllumajanduslikust toorainest on toodetud ELis, osa kolmandates riikides. Näiteks ploomimoot, milles on Eestis kasvatatud ploomid ja Brasiilia roosuhkur;
- Tähistuse „EL“ või „ELi-väline“ võib asendada või seda täiendada riigi nimetusega, kui kõik põllumajanduslikud toorained, millest toode koosneb, on toodetud kõnealuses riigis. Näiteks, kui nisujahu on Eesti nisust, siis võib kirjutada „Eesti põllumajandus“ (joonis 6).

Tooraine tootmiskoha tähistuse puhul võib arvestamata jätta koostisosad, mille üldmass ei ületa 2% põllumajanduslikku päritolu koostisosade üldmassist.

Joonis 5.1: Eestis kasutatav mahepõllumajandusele viitav märk ehk ökomärk

a.) Ökomärk positiivis

b.) Ökomärk negatiivis

Joonis 5.2: Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo. Kasutatakse koos kohustuslike tähistega, milleks on järelevalveasutuse koodnumber ja toote päritolukoha tähistus

Joonis 5.3: Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise endine logo, mis kehtis kuni uue logo kehtimahakkamiseni 1.07.2010. Selle logoga tooteid on lubatud turustada kuni 1.07.2012

Joonis 5: Ökomärk, ELi mahelogo (uus), ELi logo (vana)

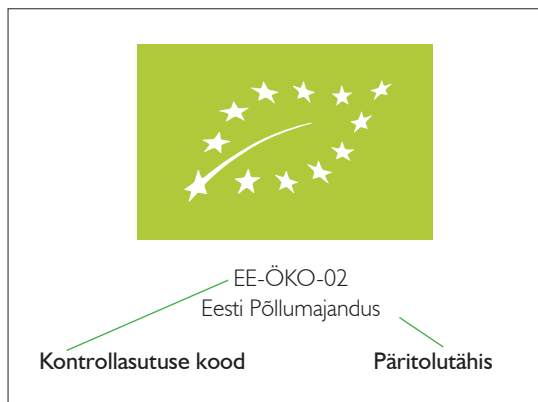
Koostisosade tootmiskoha tähistus ei tohi olla värvi, suuruse ega kirja poolest silmatorkavam kui toote müüginimetus.

ELi mahetoote logo **tohib kasutada** mahetoodete puhul, mis on toodetud vastavalt ELi määruste nõuetele. Kui mõne valdkonna (nt toitlustamine) või loomaliigi (nt küülikud, vutid) puhul ei ole kehtestatud ELi nõudeid ja rakendatakse siseriiklikke nõudeid, siis ei tohi toodetele lisada ELi mahetoote logo. ELi logo ei kasutata mahepõllumajandusele ülemineku järgus olevalt maalt või loomadelt pärit toodete puhul ja toodete puhul, mille põllumajanduslikest koostisosadest moodustavad mahekoostisosad alla 95%.

ELi mahetoote logo peab olema vähemalt 9 mm kõrgune ja vähemalt 13,5 mm laiune ning kõrguse ja laiuse suhe peab alati olema 1:1,5. Väga väikeste pakendite puhul võib logo suurust erandkorras vähendada nii, et kõrgus on 6 mm ja laius 9 mm. ELi mahetoote logo tuleb kasutada tema originaalvärvis, mis etalonvärv Pantone värvistandardi järgi on Pantone roheline nr 376 ja neljavärvtrüki kasutamisel roheline (50% tsüaan (sinine) + 100% kollane). Samas on värvilahenduste puhul lubatud mõned alljärgnevad erandid:

- ELi mahetoote logo võib kasutada ka must-valgena, kuid ainult siis, kui värviline logo ei ole praktiliselt rakendatav;
- Kui pakendi või märgise taustavärv on tume, võib sümboleid kasutada negatiivis, kasutades pakendi või märgise taustavärvi;
- Kui kasutatakse värvilist sümbolit värvilisel taustal, mistõttu sümbolit on raske eristada, võib sümboli ümbritseda joonega, et suurendada selle kontrasti taustavärviga;
- Teatavatel juhtudel, kui pakendil esitatud teave on ühevärviline, võib ELi mahetoote logo kasutada samavärvilisena;
- Kui ELi mahetoote logo paigutatakse koos Eesti siseriikliku ökomärgiga (vt punkti 4.3.3), võib ka ELi logo olla sama värvi, mis Eesti ökomärk.

Lisainfo ELi mahetoote logo kasutamistingimuste kohta ja allalaaditav formaat on leitav Euroopa Komisjoni mahepõllumajandust tutvustavalt koduleheküljelt¹⁴.

Joonis 6: ELi mahelogo näidis (kohustuslike tähistega)

4.4.3 Eesti riiklik ökomärk – vabatahtlik märgistus

Isikul, kelle tegevus on mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud ning kes vastab kehtivatele nõuetele, on õigus põllumajandussaadust ja -toodet mahepõllumajandusele viitavalt märgistada **Eesti riikliku ökomärgiga**¹⁵ (joonis 5.1), mille kasutamine on vabatahtlik.

Ökomärki ei tohi kasutada mahepõllumajandusele üleminekuajal toodetud toote puhul ning sellise töödeldud toote puhul, mis sisaldab mahepõllumajanduslikke koostisosi alla 95%.

4.4.4 Tarbija eksitamisest hoidumine

Käitleja peab hoiduma toodete märgistamisel või reklaamimisel selliste mõistete või meetodite kasutamisest, mis võiksid tarbijat või kasutajat eksitada, jättes neile mulje, et toode või koostisosad vastavad mahepõllumajanduse nõuetele.

Näited jaekaupluses

Näide 1: Müügisadais oleva reklaamil viidatakse sellele, et *mustsõstramahl on valmistatud mahepõllumajanduse seaduse järgi tunnustatud ettevõttes ehk „Mustsõstramahl on valmistatud mahepõllumajanduslikult kasvatatud mustsõstardest“* või *„Mahe mustsõstramahl“*. Tegelikult selgub, et mustsõstarde tootmine on tunnustatud

¹⁴ www.organic-farming.europa.eu > Euroopa Komisjon > Põllumajanduse ja maaelu areng > Mahepõllumajandus

¹⁵ PM määrus nr 105

PMA poolt, kuid töötlemine ehk ettevalmistamine, mis kuulub tunnustamisele VTA poolt, ei ole tunnustatud. Järelikult eksitab reklaamis olev teave tarbijat, sest lõpp-toote valmistamine ei ole kontrollitud ning lõpptootel ei tohi viidata mahepõllumajandusele.

Näide 2: Kuivainete müügileti külge on kinnitatud teave "Mahetooted". Kuivainete sortiment sisaldab aga lisaks mahetoodetele ka mittemahedaid tooteid. Järelikult selline teave eksitab tarbijat, andes mõista, et kogu müügil olev kuivainete valik on mahetoodang.

Näide hulgimüügil

Lattu tuleb pirnimoos, mis on tehtud mahetoorainest (pirnide kasvatamine on PMA poolt tunnustatud), kuid moosi tegemine ei ole VTA poolt mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud. Laos lisatakse toote märgistusele või saatedokumentidele info, et tegemist on mahetootega. Järelikult on tegemist tarbija eksitamisega, sest lõpptoodet ei ole mahe (lõpptoodangu valmistamine ei ole kontrollitud).

5. Kokkuvõte

Käitleja, kes tegeleb mahetoodete jae- või hulgimüügiga, peab tagama mahe- ja tavatoodete eristatavuse ning mahetoodete jälgitavuse. Mahetoidu üle tuleb pidada arvestust ning ettevõttes peavad olema dokumendid toodete päritolu kohta. Mahetootet kõik etapid alates tooraine kasvatamisest kuni valmistoote jõudmiseni lõpptarbijat kätte peavad olema järelevalveasutuste kontrolli all. Eelnevast tulenevalt on iga käitleja kohustus kontrollida, et tema tegevusele eelnev etapp on järelevalve all ja käitleja on kindel, et vastuvõetava toote puhul on tegemist mahetootega. Samuti peavad kõik mahetoodete käitlejad tagama nõuetekohase mahetoodete käitlemise ning hoiduma mahetoodete märgistamisel või reklaamimisel selliste mõistete või meetodite kasutamisest, mis võiksid tarbijat või kasutajat eksitada.

